

به نام خدا

معرفی

شهرهای استان خراسان جنوبی دارای بافت سنتی و خانه‌ها و اماکن تاریخی زیادی هستند که برای گردشگران به خصوص علاقه‌مندان به تاریخ ایران و جهان بسیار جالب و ارزشمند هستند. فرقه‌ی اسماعیلیان با مستقر شدن در این استان قلعه‌ها و مقرهای حکومتی و نظامی زیادی در جای‌جای آن احداث کردند و یکی از نمونه‌های بارز آن که تا امروز نسبت به دیگر قلعه‌های تاریخی سالم باقی مانده است، قلعه‌ی فورگ است. در این جا به شرح بررسی برخی مشخصات این قلعه‌ی بزرگ پرداخته ایم.

قلعه‌ی فورگ کجاست

در دامنه‌ی کوه مومن آباد استان خراسان جنوبی، روستای فورگ قرار دارد و قلعه‌ی فورگ در مرکز این روستا ساخته شده. این روستا در ۵ کیلومتری شهرستان درمیان و ۱۱۰ کیلومتری شهرستان بیرجند است.

تاریخچه

اسماعیلیان با به دست گرفتن قدرت در خراسان جنوبی قلعه‌های زیادی ساختند و بزرگترین این قلعه‌ها که مقر اصلی سکونت حاکم و خانواده‌اش بود همین قلعه‌ی فورگ است. طبق اسناد تاریخی زمان ساخت این قلعه به سلسله‌ی افشاریه می‌رسد و حاکم وقت منطقه به نام میرزا بقاخان و پسرش میرزا رفیع خان این قلعه را بنا کردند. در ابتدا این دژ به وسعت امروزی‌اش نبوده و در دوره‌های بعدی گسترده‌تر و کامل‌تر شده تا جایی که ۱۸ برج دیده‌بانی در آن ساخته می‌شود. از آن جا که قلعه‌ها برای اهداف نظامی و دفاعی در نقاط دور دست ساخته می‌شدند این قلعه در ارتفاع ۱۸۵۰ متری در بالای کوه فورگ بنا شده تا دسترسی به آن ساده نباشد. قسمت‌های مهم قلعه‌ی فورگ عبارتند از آب انبار، محل سکونت خدمتکاران، مسجد، اصطبل و سکویی بزرگ در میان قلعه برای نگهداری ابزار و تدارکات جنگی. این قلعه برای آموزش و آمادگی سربازان و سپاه اسماعیلیان نیز کاربرد داشته است. کنگره‌های بالای دیوار دور تا دور قلعه به منظور دیده‌بانی و تیراندازی تعبیه شده‌اند. کتیبه‌ای که روی ساروج در قسمت آب انبار نوشته شده گویای این حقیقت است که این قلعه در زمان قاجار مرمت شده و قسمت‌هایی به آن اضافه شده است. این قلعه که آسیب کمی طی دوره‌های مختلف تاریخی دیده است از آجر و سنگ و خشت ساخته شده. روستای فورگ که قلعه را در خود احاطه کرده است روستایی بیلاقی است که در دامنه‌ی کوه شکل گرفته است و به همین علت خانه‌های قدیمی به صورت پلکانی و بالای سر هم ساخته شده‌اند که از جاذبه‌های این منطقه به حساب می‌آید.

بهترین زمان بازدید

سفر به خراسان جنوبی در فصل بهار تا اوایل تابستان دلپذیر است و شکوفایی طبیعت همزمان با بازدید از اماکن تاریخی و بافت سنتی برای مسافران جذاب است اما بعد از آن گرمای طاقت فرسای تابستان و سوز سرمای نیمه‌ی دوم سال در خراسان ممکن است برای گردشگران خوشایند نباشد.